

СЬОГОДНІ
В НОМЕРІ:

◆ ЗАТВЕРДЖЕНО
БЮДЖЕТ ГРОМАДИ

Стор. 2

◆ МАГІЯ
ЩЕДРОГО ВЕЧОРА

Стор. 8

Білоцерківська міськрайонна газета

Громадська ДУМКА

Виходить з 30 серпня 1990 р. № 3-4 (13908-13909), 8 СІЧНЯ 2021 р. Роздрібна ціна 3 грн. 00 коп.

Із янголом на плечі

В цю новорічно-різдвяну пору на дива сподіваються всі – незалежно від віку й соціального статусу. Але ж ні для кого не є таємницею, що там, де поселилася самотність або мешкають люди віку золотого, те диво не тільки очікуване, а й дорогоцінне.

та директором територіального центру піклуються, щоби в кожную родину, попри карантинні обмеження, завітали радість та святкова атмосфера. В такі хвилини пригадуються рядки «Старо-світської балади» Івана Малковича

«Ірода морового» та інші перепони. Бо свіча має горіти. Бо янгол мусить не впасти...

про того, хто «краєм світу, уночі, при Господній при свічі... бредє собі самотньо із янголом на плечі». Той «хтось» вперто йде, попри загрози «сірого маятника життя», сильний «вітер виривий», завивання

Віра ЧЕРКАСЬКА

І можна здогадатися, які емоції переповнювали клієнтів відділення соціальної допомоги вдома Білоцерківського міського територіального центру надання соціальних послуг, коли вони отримали такі чарівні подарунки – новорічні ялинки. Їхні очі просто сяяли радістю, адже запах хвої навіяв далекі спогади дитинства, юності, життя, сповненого свят, багатьох інших цікавих, важливих подій.

Разом зі своїми соціальними робітниками вони прикрашали зелені деревця та щиро дякували волонтерам і небайдужим людям, які разом з міським головою

ДОРОГІ ДРУЗІ!

**ЩИРО ВІТАЮ З НОВИМ РОКОМ І СВІТЛИМ
РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!**

Рік, що минув, був чи не найтяжчим за всі роки незалежності України. І перш ніж вітати, я хочу від усього серця подякувати, сказати щирі слова вдячності українським лікарям, які рятували наші життя, вчителю, що вчили дітей навіть в умовах карантинних обмежень, волонтерам, українським воїнам, які боронять нашу землю від ворога, підприємцям, що не дають країні звалитися в економічну прірву... Дякую всім небайдужим, усім щирим, усім хоробрим, усім вам – найкращим у цілому світі!

Нам сьогодні непросто. Доля багаторазово нас випробовувала, але ми завжди долали перепони, отже, переможемо і в ці скрутні часи, бо українці – це сила та віра. Тому важливо вірити в себе, у свої родини, у світлі почуття, в дружбу, любов, добро! Це найголовніше! Це дає надію і сподівання. Важливо пам'ятати, що мрії збуваються, а дива – трапляються.

Молюся Господу, щоб 2021 рік дав нам перепочинок від проблем та негараздів, приніс успіх і удачу, дав силу і щастя!

З НОВИМ РОКОМ! ХАЙ ВСЕ БУДЕ ДОБРЕ В УКРАЇНІ!

Від щирого серця, **ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО**

Першим народився козак!

Є в нашому місті дуже гарна, вже традиційна, акція «Новий громадянин міста». Під час неї заведено вітати породіль, які перші народили немовлят у новому році.

За дорученням міського голови Геннадія Дикого секретар міської ради Дмитро Киришун завітав до пологового будинку, аби привітати маму, в якій з'явився на світ перший у Білій Церкві в 2021-му малючок, повідомляє офіційний сайт міської ради.

Синочок-первісток, якого щасливі батьки, білоцерківська родина Оксани та Олександра Гаєвичів, назвала Костиком, народився 1 січня о 16.30. Вага козачка 3,5 кг, зріст 53 см.

Вітаючи 31-річну матусю, Дмитро Киришун побажав малюкові та батькам міцного здоров'я, достатку, радості від кожного дня та щасливої долі всій родині. Доповненням до поздоровлень стали квіти та дитячі комбінезони.

До речі, за 11 місяців 2020 року в Білоцерківському пологовому будинку народилося 1400 немовлят.

Незабуті: родини загиблих Героїв отримали подарунки

Білоцерківська міська організація ВО «Свобода» привітала з новорічними та різдвяними святами родини Героїв, загиблих у горнилі російсько-української війни.

Разом із представниками Київського обласного та по місту Києву управління лісового та мисливського господарства націоналісти подарували сім'ям новорічні ялинки та солодощі. До заходу долучилися міські «свободівці» Вячеслав Хмельницький, Сергій Яременко, Вадим Кошель, Таїсія Олійник та депутат Білоцерківської районної ради Ярослав Тромса.

«Новорічні свята – це той чарівний період, коли всі чекають подарунків та уваги, особливо родини загиблих. Дякуємо лісовому та мисливському господарству

за допомогу в організації свята. Для родин Героїв не так важливі подарунки, як увага. Наше завдання – зробити все, щоб відчуття суму за рідними хоч трохи компенсувати нашою турботою. Зробимо все можливе, аби ця акція стала традиційною та продовжувалася і в наступні роки», – наголосив заступник голови Київської обласної організації ВО «Свобода» Вячеслав Хмельницький.

Окрім того, депутат Фурсівської сільської ради від ВО «Свобода» Андрій Чечіль разом із представниками лісгоспу розвозив подарунки родинам Героїв загиблих, які проживають у Білоцерківському районі.

Пресслужба
Білоцерківської міської організації
ВО «Свобода»

Із сесійної зали

Під час одного з нещодавніх позачергових засідань міської ради VIII скликання депутати ухвалили низку важливих для громади рішень. Не менш важливими виявилися і звернення, озвучені в сесійній залі та підтримані дипкорпусом.

Проти вірусу, за людей

Так, перед розглядом питань порядку денного депутатка Оксана Сахарова виступила зі зверненням включити до фінансування в 2021 році Програму підтримки всебічного розвитку дітей та молоді з аутизмом і синдромом Дауна, розраховану на 5 років, повідомляє офіційний сайт міської ради.

У ході засідання було підтримано звернення до Кабінету Міністрів України, СБУ, Генеральної прокуратури, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, Київської облдержадміністрації щодо вжиття термінових заходів для недопущення виникнення надзвичайної ситуації у зв'язку з виявленою недавно на території колишнього військового аеродрому емкостей з невідомою хімічною речовиною.

Особливістю цієї сесії стала ухвалена низка програм, зокрема й цільових, завданням яких є підтримка багатьох галузей життєдіяльності міста. Прикладом, депутати затвердили Програму щодо здійснення комплексних заходів, спрямованих на ліквідацію та запобігання поширення на території Білоцерківської міської територіальної громади гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 на 2021 рік. Документом передбачене фінансування відповідних заходів на суму 17,05 млн гривень. Ці кошти будуть спрямовані на: охорону здоров'я – 12,2 млн грн (придбання лікарських

засобів, забезпечення засобами індивідуального захисту працівників медзакладів та доплат працівникам медичних установ); житлово-комунальне господарство – 2 млн грн (на придбання розчину гіпохлориду натрію, проведення дезінфекції загальноміських та територій лікувальних закладів, послуги із санітарно-гігієнічної обробки житлових приміщень); соціальний захист – 2,8 млн грн (забезпечення доплати до заробітної плати соціальним робітникам Територіального центру).

Крім того, рада включила ще кількох депутатів до складу різних постійних комісій: Г.В. Дзегура – до комісії з питань планування соціально-економічного розвитку, бюджету та фінансів; Н.В. Коваленка й Г.В. Нагорного – з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства, освіти, соціального захисту, науки, спорту, культури, мови, молоді, прав національних меншин, міжнародного співробітництва, інформаційної політики; Ю.А. Місєву – з питань житлової політики, комунального господарства, природокористування, охорони довкілля та енергозбереження, водного та лісового господарства; О.Д. Ткач – з питань інвестицій, регуляторної політики, транспорту і зв'язку, торгівлі, туризму, послуг і розвитку підприємництва, власності, комунального майна та приватизації, розвитку агропромислового комплексу.

Ліверпульська шіетка, або Залишається роздягнутися...

Прем'єра

Озирніться. Або увімкніть телевізор. Ні, краще вимкніть: інформація про те, що зі світом все далеко не в порядку, вже давно сидить у вашій голові і домовляється із залишками здорового глузду про компроміс. Бо вижити треба за всяку ціну! Чи вистачить і 200 баксів? Втім, кожен

вирішує для себе, що готовий заплатити за бодай ілюзію спокою та оптимізму. Комуś достатньо обкластися книжками і зануритися у віртуальне життя вигаданих героїв, хтось днями пропадає в гаражі з мастилом, друзями та кавою, хтось зависає в бездонних інтернет-світах, хтось в'яже і пече смаколики, від яких з'являються багаткілограмові проблеми... А комуś потрібні гранично гострі емоції, настільки несподівані, настільки «приперчені» й не пережиті раніше, що здатні були б перебити неприємне відчуття божевілля, яке насувається. Приміром... чоловічий стриптиз!

Достеменно невідомо, чим керувався Артур Прокоп'єв, режисер Київського академічного обласного музично-драматичного театру ім. Панаса Саксаганського, вирішивши поставити відверту комедію «Ladie's Night» (вечірка для жінок) у розпал пандемії та інших вакханалій, що безумствують на наших теренах. Зазвичай надзавданням мистецтва фігурує порятунок світу, і його, як стверджують канони, має виконати Краса. Та оскільки світ сказився, можливо, й рятувати його треба такими ж, божевільними, методами? Саксаганці спробували. Мусимо сказати: попри те, що вистави за цією п'єсою з величезними аншлагами і бурхливими (правда, завжди неоднозначними) відгуками давно йдуть на світових сценах, для Білоцерківського театру такий експеримент був досить ризикованим. Бо ще ніхто досі на місцевих підмостках акторів не роздягав так, щоб цілком. І стільки ненормативної лексики з вуст їхніх персонажів глядач не чув...

Та, власне, до стриптизу, цієї, на перший погляд, дикої, смішної авантюри, молодих чоловіків-героїв п'єси спонукало їхнє життя (воно, бідолашне, постійно в усьому винне). Шестеро друзів, здорових, недурних, жвавих хлопців із Ліверпуля, залишившись без роботи, а дехто – й на сімейних руїнах, якось на посиденьках після чергової бійки натрапляють на оголошення в газеті про чоловічий стриптиз, шоу для жінок, вхід на яке коштує 200 доларів. Прагнення заробити, а значить – вижити, переважило сором і страх. Вони вирішують організувати власне шоу в барі у знайомого.

Ці «Мустанги», так шалені ліверпульці назвали свою ватагу, – ще ті стриптизери! А ось тут маємо зробити доречний відступ. Гадаю, успіх не тільки їхнього неймовірного проекту, а й усієї новаторської для білоцерківців вистави, залежав якраз від режисерського вибору акторів на ролі відважної шіетки. До речі, те, що саме Артур Прокоп'єв узявся за втілення «Ледіс», і здивувало, і не здивувало водночас. Перше – він улюблений постановник дітлахів, його казки на сцені саксаганців стали чарівними подарунками, святом (між іншим, не тільки для малечі). Згадати хоча б уже майже легендарного «Короля Лева», за якого режисер минулоріч отримав урядову премію! Здавалося б – де казка і де чоловічий стриптиз. Але. У доробку Прокоп'єва – й низка вистав для дорослого

глядача. Різнопланових, та однаково цікавих, зроблених філігранно, яскраво. Тож нічого дивного – цьому режисерові вдається не просто ламати – трошити стереотипи.

Відтак ми побачили цілком нову естетику, в якій бездоганно обрані актори. Складалося враження, що вони кайфують (от саме так!), перевтілюючись у своїх героїв. Не забуваймо, упродовж двох динамічних дій на сцені ставлять комедію. Сміх, який, до речі, лікує, лунає в залі постійно. Як і оплески та бурхлива реакція на особливо пікантні сцени. А як інакше реагувати на кумедні намагання «брутального покидька» Баррі у виконанні Олександра Зозулі, «солоденького» Веслі (Владислав Дубінін), «інфантильного ведмедика» Гевіна (Микола Молодика), «сором'язливого чортенятка» Нормана (Руслан Таран), а потім і крутого Алекса (Владислав Красіков) та звабленим Грегема (Сергій Склярєнко) корчить з себе епатажних, сексапільних, розморених, розманіжених істот! Вони до крику різні і так само далекі від тієї еротичної історії, в яку вляпались. Це щастя, що їх погодилася вчити профі Гленда (заслужена артистка України Світлана Лановенко). І ансамбль вийшов блискучим, фінальне шоу варте «Оскара», а тонесенька грань між легким, веселим, естетичним, хоч і не для всіх – будьмо чесними – видовищем та несмаком не перейдена. Звідси – й безперечний успіх у публіки.

Особливе слово маємо сказати про хореографію вистави (балетмейстер – Оксана Зінченко). Вона стала однозначною окрасою спектакля, адже передана в музиці і пластиці чоловіча енергетика дійсно здатна захожувати. Кожному виступу балету – окреме браво!

Можна було б ще довго говорити про деталі, які помітили, можливо, тільки ми. Приміром, про зауваження Френка (заслужений артист України Євген Тодоракін), що на сцені не бракує тих «артистів», які годують глядача своїм «кюзетним гумором» (чи нам, українцям, цього не знати?). Про раптову думку, що сучасні чоловіки неухильно набирають рис, їм апріорі не притаманих, і що спершу це цікаво, бо виглядає, як модна гра, жарт, прикол, але згодом це стає якоюсь видозміненою чоловічою суттю, і це сумно. Про елементарні людські відчуття, коли, щоб вижити, мусиш роздягнутися... Та, здається, це вже тема для зовсім іншої розмови.

Валентина ХРАБУСТ

Затверджено бюджет громади на 2021 рік

Депутати проголосували за новий кошторис Білоцерківської міської територіальної громади під час шостої сесії Білоцерківської міської ради VIII скликання.

Отже, загальний обсяг фінансового ресурсу бюджету громади на 2021 рік становить 1 млрд 761 млн 137,2 тис. гривень. У тому числі загальний фонд – 1 млрд 716 млн 485,7 тис. грн та спеціальний фонд – 44 млн 651,5 тис. грн (бюджет розвитку). Доходи загального фонду місцевого бюджету скла-

даються із власних надходжень (податкових та неподаткових) – 1 млрд 301 млн 542,5 тис. грн та міжбюджетних трансфертів (коштів з обласного та державного бюджетів) – 414 млн 943,2 тис. грн.

Начальник фінансового управління Світлана Терещук зауважила, що основними складовими частинами власних надходжень до місцевого бюджету є: збір на доходи фізичних осіб – 788 млн грн (60,6%); єдиний податок – 220 млн грн (16,9%) та податок за землю – 103 млн грн (7,9%).

Щорічні премії учасникам ЗНО з найвищим результатом

Необхідно заохочувати та матеріально підтримувати обдарованих учнів, які своїми досягненнями у навчанні сприяють підвищенню авторитету нашої держави на міжнародній арені та засвідчують високий рівень освіти в Україні. На цьому наголосив міністр освіти і науки Сергій Шкарлет, коментуючи необхідність запровадження щорічної Премії учасникам ЗНО з найвищим результатом.

Кабінет Міністрів України 28 грудня 2020 року схвалив проект Указу Президента про премію учасникам зовнішнього незалежного оцінювання, які здобули повну загальну середню освіту та отримали максимальну кількість балів за результатами ЗНО. Відповідно до Регламенту КМУ, проект Указу буде переданий на підпис Главі Держави.

Документом передбачено заснування 20 щорічних премій по 5 тисяч гривень кожна, які виплачуюватимуться одноразово. Винагорода призначатиметься відповідно до результатів ЗНО учасників, які набрали 200 балів із двох і більше навчальних предметів.

Нагадуємо: реєстрація для участі у пробному зовнішньому незалежному оцінюванні 2021 року розпочалася 5 січня й триватиме до 19 січня включно.

Урядовий портал

Білоцерківська ЦКС об'єднуватиме заклади культури клубного типу та Будинки культури за адміністративно-територіальним принципом у єдине цілісне утворення для найбільш ефективного використання клубних ресурсів Білоцерківської міської територіальної громади.

Створено Білоцерківську централізовану клубну систему

ЦКС матиме єдиний штат працівників та єдину матеріально-технічну базу. А її структура формуватиметься з урахуванням соціально-економічних та культурно-дозвілених потреб населення за наявності необхідної бази й кадрів.

До складу Білоцерківської ЦКС входить сільські Будинки культури та клуби, що розташовані в межах Білоцерківської міської територіальної громади.

Центр культури і мистецтв – базовий клубний заклад Білоцерківської централізованої клубної системи, працюватиме в Білій Церкві на вул. Героїв Небесної сотні, 36. Він здійснюватиме керівництво всіма клубними закладами та Будинками культури. Формуватиме, зберігатиме й організовуватиме єдиний фонд документів та здійснюватиме розподіл між клубними закладами, організовуватиме їхній обіг і використання. Центр культури і мистецтв буде організаційно-методичним осередком для клубних закладів. А управління культури і туризму міської ради визначатиме структуру клубних закладів та Будинків культури і затверджуватиме їхній штат, йдеться на офіційному сайті міської ради.

Святвечір та Різдво у домі Франків: дух і смак традицій

Різдво – найбільше родинне, церковно-релігійне та громадське свято зимового календарно-обрядового циклу – посідає особливе місце у житті і творчості Івана Франка. Його він запам'ятав ще малим хлопчиною у хаті свого батька Якова. Особливий магічно-містичний святвечірний час, коли за вікном потріскує мороз, міради білосніжних метеликів чепурно устеляють поля, а на небі загоряється перша зоря, щоб сповістити про народження Христа. В теплій хаті до спільної вечері збиралася уся родина.

У ПРАЦІ «ЛЮДОВИ ВІРУВАННЯ НА ПІДГІР'І» (1898) ІВАН ФРАНКО ПОДАВ ТАКИЙ ЕТНОГРАФІЧНИЙ ОПИС СВЯТОГО ВЕЧОРА:

«На Св[ятий] вечір ідуть старші з роботи аж тоді, як перші зорі зазоріють. Господар несе до хати вівсяний сніп і, ставши на порозі, говорить: «Дай Боже на щісте, на здоров'є, з святим Рождеством!» За ним іде хтось другий і несе в вереті солому. Господар ставить сніп у куті за столом під образами, а той другий кидає солому на землю. На солому кидаються діти, розкидають і розстелюють її по хаті і, лазячи по ній на руках і ногах, кричать: ко-ко-ко! ге-ге-ге! ква-ква-ква! кві-кві-кві! і т. д., наслідуючи голоси всякої домашньої звірини; се на те, щоб увесь рік худоба так велася і ховалася на господарстві.

Перед вечерею господар виймає зі снопа, що на покуті, два стебла, робить із них хрестики і настромляє їх за рамки у вікні, так, щоби хрестики стояли, мов приліплені на шибках; се на те, щоби нечиста сила вночі не сміла заглядати до хати.

Сеї ночі світиться в хаті всю ніч, і годиться, щоби хтось усю ніч не спав; якби всі поснули, то могло би «нечисте» дістатися до хати, і тоді цілий рік у хаті були би хвороби та нещастя. В тій цілі, щоб не допустити до хати нечистого сеї ночі, господар перед вечерею зарубує сокиру в горішній одвірок над хатніми дверми; ся сокира стоїть так аж до нового року.

Перед вечерею господиня накладає в черепок вугля, кидає в нього «сафатини» (asa foetida), купленої перед тим у місті, і йде з тим до стайні та кадить коло коров, щоби чарівниця не мала приступу.

Перед вечерею, коли вже наставлять на стіл страву, господиня кличе насамперед:

– Птице, птице, ходи до нас вечерю їсти! А як не прийдеш тепер, то щоби-сь і весь рік не приходила.

Заким сядуть за стіл, усі мийються і надівають чисте шмаття. Господар набирає до черепка горючого вугля, наспає до нього ялівцю і ставить під стіл».

Очевидно, цю звичаєво-обрядову замальовку Святвечора письменник зробив не лише на підставі етнографічних спостережень, а й на основі індивідуальних спогадів, коріння яких сягало його дитинства. Загалом, як влучно спостеріг Богдан Тихолоз, «дух Святого вечора – це альфа й омега Франкової творчості, її початок і кінець. І це твердження має не лише метафоричний, а й цілком буквальный сенс». Бо найперші тексти Івана Франка, що збереглися до сьогодні, – це віршовані «задачі домові» дрогибицького гімназійного періоду (за 4 клас) – «Опись зими» та «Опись Святого Вечора». Останній прижиттєвий цикл поета мав назву «Пісна вечеря...» і скомпанований був як «духова вечеря зі згадок про такі вечері в домі мого покійного вітця, заможного селянина».

Рання поезія «Опись Святого Вечора», позначена значною мірою автобіографізмом, дозволяє реконструювати оті прадавні звичаї святкування Пісної вечері у вітцівській хаті поета в Нагуевичах. Етнографічна

Різдвяна листівка часів Івана Франка.

і внесення до хати снопа-дідуха, пахучого сіна (яке розкладають на столі та лавах) і соломи, яку діти розстеляють по долівці та удають при цьому голоси різних свійських тварин (курей, гусей, качок, волів, телят, коней, ягнят), і застелення столу білим обрусом («в пам'ять Ісуса, що народився й лежав на сіні, в пелени вкритий в пустій яскині», і обов'язкове ритуальне умивання, і щира молитва, і врешті – споживання святкових пісних страв...

До святкового столу цього вечора господиня з любов'ю приладжує дванадцять страв. Усі наїдки мають бути пісними. До обов'язкових святвечірніх страв належать кутя і узвар. Перелік інших страв (як і їхня кількість!) залежно від регіону може варіюватися.

В останньому прижиттєвому поетичному циклі «Пісна вечеря»

Іван Франко подав власний святвечірній стравоспис та розкрив його символічне значення. Серед страв, описаних Франком, ковток чистого прісного меду, чарка грітої з медом горілки, борщ, капуста, колючий горох, пироги (збірна назва, за якою ховаються книші, пироги, пиріжки, калачі та вареники), голубці, чарка вина, узвар, кутя.

До святвечірніх страв Франкового дому можемо сміливо додати також і страви з риби та грибів. Адже їх так ретельно і сумлінно заготовляли всі члени сім'ї влітку. Оселедці («селедці»), смажена чи печена риба, грибно підлива або й традиційна бойківська мачанка, напевне, були на родинному столі. Врешті, вказуючи порядок подачі страв на стіл, Іван Франко відзначав, що «на першу страву дають капусту, далі йдуть пироги, голубці, риба (коли є), сушені яблука або сливки, а наостатку кутя. Заким зачнуть їсти кутю, господар набирає ложку і кидає під стелю, щоби Бог дав урожай».

Саме так «на щастя» кидав кутю і письменник, вечеряючи зі своїми дітьми та дружиною у Львові. Тоді у віллі Івана Франка на вул. Понінського, 4, як і годиться, пахло сіном, а Ольга Франко подавала до столу в ідальні святвечірні страви – «риб'ячий борщ з «вушками», рибу, пироги, кутю і узвар».

«Діти гомоніли, стиха заїдаючи святочні присмаки, а скінчивши вечерю, всі перейшли до великої вітальні та засвітили свічки на ялинці. Надворі зимно, на шибках вікон мороз малював квіти, а в кімнаті було тепло, пахло свічками, ялинкою. Петро пускав страшні жабки і світив магічні свічки, що, запалені, розлітались зірками», –

складова «Описі Святого Вечора» більш ніж промовиста (і нагадує опис Святвечора у розвідці «Людови віруванні на Підгір'ї»). Тут і передсвяткові клопоти, коли прибирають по двір'я і хату, «дівки змивають столи, полиці, а молодіці стоять при печі та хліб саджають», і збір родини, коли «всі ся втішають», і обкурювання корів у стайні димом з деревного вугілля і пахучого зілля («сафатини»), і віншування,

так описала чар Святої Вечері у родинному домі в своєму автобіографічному оповіданні «Різдвяний подарунок» Анна Франко-Ключко, донька письменника.

З дитинства Іван Франко ходив колядувати. Щороку розчував нові коляди зі своїми шкільними та гімназійними товаришами. У Дрогобичі, мешкаючи у столярні тітки Кошицької, повивчав навіть «мелодії польських колядок». А у четвертому гімназійному класі у часі

Діти І. Франка Тарас, Андрій, Петро, Анна. 1902 рік.

Богоявлення так наколядувався і нагостився у рідних Нагуевичах зі своїм приятелем Михайлом Коріновичем, що «як з їди, так і через спів» обидвоє «добре похрипли».

Дитяче захоплення колядками швидко переросло у серйозні наукові студії. Іван Франко ретельно записував, вивчав, упорядковував українські народні колядки і коляди. Щоразу звертався до своїх друзів, до всіх «знайомих і незнайомих у справі колядок і щедрівок і взагалі всього, що тикається обрядів, звичаїв, повірок і т. і., заховуваних нашим народом під час Різдва, Йордану і Нового року». І навіть нереченій Ользі Рошкевич напередодні Різдва 1879 року нагадував: «А там під час свят не забудь вечорами дещо собі позанотувувати – може, деякі колядки...».

Колядувати ходили і діти Івана Франка. Сімейною традицією були святочні виїзди на село. «Татові приятелі, священники й селяни запрошували тата, і ми їхали цілою родиною, – згадувала Анна Франко-Ключко. – Пам'ятні й незабутні поїздки на Різдвяні та Великодні Свята. На селі,

серед селянства й священників, свята святковані за старими звичаями, ненарушеними міським новаторством, – мали для нас непереможний чар. На Різдво ми ходили разом з сільською молоддю колядувати, заходили до хат, запрошені господарями. Запах сіна, дідух у куті, хата чистенька, прибранна вишивками, кутя на столі, – все це бачу, мов сьогодні. Нас запрошують до столу, гостять, співають колядки, господар кидає кутю на стелю, «щоб був урожай, щоб худібка множилася». Так Франчата прилучалася до народних традицій і відчували предковичний дух Різдва з особливою повнотою.

Врешті по коляді наставляла тиха різдвяна ніч... Діти, щасливі, засинали під мерехтіння ялинки, що стояла у «холодній кімнаті», тобто у вітальні Франків. Вранці велично сходило сонце та триумфально дзвонили по церквах дзвони, сповіщаючи про прихід Різдва. Тоді уже ласували запашними ковбасами, шинками, солониною, вуджениною, холодцем, заливним щупаком, печеною гускою та розмаїтими солодощами. Бо до свят готувалися усі.

Діти зодягали ялинку блискучими оздобами, яблуками, горішками, помаранчами, цукерками. Ольга Франко приготувляла все на свята, «так, як це робила її матуся і бабуня, – згідно з традиційним звичаєм»: пекла калачі, а «для дітей – пташки, медвічички, різні прикраси на деревце», обарінки (бублички).

На Різдво діти отримували невеличкі подарунки. Їх було небагато, але вони підсилювали атмосферу свята та додавали радості малечі. Адже дух Різдва – це ще й дух казки, у якій можливо все, та завжди все завершується добре.

Святвечір і Різдво у домі Франків були одними з найбільш шанованих свят – як і в народному календарі всіх українців. У ці казково-незвичайні зимові дні родини завжди збиралася разом. Так було з правіку... Так було у батьківській родині Якова-коваля, так стало і в родині Івана Франка...

Ідальня дому Франків.

Коли дере

Семен, частуючи Івана,
Його за талію бере:
– Ну, як? Горілка не погана?
У горлі часом не дере?
Іван сміється: – Ех, Семене!
Чого клопочешся дарма?
Тоді дере у горлі в мене,
Коли горілочка нема!

Життя-пиття

Якось баби зустрілись коло тину,
Розповідають про життя своє.
– Ну як твій дід? – цікавиться Горпина.
Параска шморга носом: – Сильно п'є!
– Як! Ти ж мені колись казала, свахо,
Що він оцю недугу поборов!
І що ж він п'є? Вино? Горілку? Брагу?
Стара заголосила: – З мене кров!

РЕБРО ПЕТРО ПАВЛОВИЧ народився у 1932 р. в Запорізькій області. Закінчив Запорізький педінститут. Член НСПУ з 1956 р. Багато років очолював Запорізьку обласну організацію НСПУ. Нагороджений орденами та медалями. Лауреат премій ім. П. Тичини, ім. С. Олійника, ім. П. Сагайдачного, ім. О. Вишні, ім. С. Руданського, ім. І. Нечуя-Левицького та інших.

Автор збірок: «Вітер з Дніпра», «Проти шерсті», «Перо під ребро», «Гірка причастя», «Порохівниця», «Гаряча прокатка», «Безробітний тамада», «Веселі дуелі», «Моя білоцерківка», «Ображений гусак», «Сміхoderка» та інших.

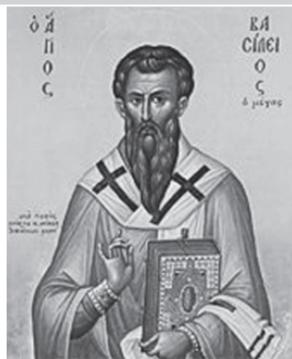
Яке ожиріння?

Всякі в нас були етапи
І епохи /іх до ката/.
Нині ж люблять ескулапи
Ожирінням всіх лякати.
У пориві гуманізму
Твердять днями і ночами,
Що людському організму
Шкодять зайві кілограми.
Почали усім казати
Різні знахарі і маги,
Що живуть, пардон, пузати
Менше, аніж доходяги.
Чи вони сліпі, їй-право?
Чи це непорозуміння?
Нас ріднесенька держава
Береже від ожиріння.
Це ж держава встановила
Для людей такі зарплати,
Що /чума б її побила!/
Не посмієш жирувати.

Це держава добре дбала –
Дала пенсії народу,
Щоб тих гривень вистачало
Лиш на хліб або на воду.
Досвід маючи багацький,
Все зробила, щоби сало
/Тобто снікерс по-козацьки/
На наш стіл не попадало.
Потрудилася допіру,
Щоб м'ясце народ віднини
/Бо калорій в нім надміру/
Бачив тільки на вітрині.
Ще клопочеться сьогодні,
Щоб сосиски і ковбаси –
І домашні, й загородні –
Не доходили до маси.
Хоч кричи до посиніння –
На усе ціна безбожна.
То яке ж тут ожиріння?
В нас побачить ребра можна!

■ Народився Василій близько 330 року в Кесарії, адміністративному центрі Каппадокії, він походив з відомого роду, що славився знатністю, багатством та ревністю християнської віри.
■ У сім'ї було десятеро дітей (п'ять синів і п'ять дочок), з яких п'ятеро були потім зараховані до лику святих. Перші роки життя святой Василій провів у маєтку батьків, де його виховували мати й бабця, високоосвічена жінка. Початкову освіту отримав під керівництвом батька, потім навчався у кращих вчителів Кесарії, познайомився зі святим Григорієм Богословом, а пізніше перейшов до школи Константинополя, де слухав видатних ораторів і філософів. Для завершення освіти святой Василій вирушив до Афін – центру класичної освіти. Там оволодів усіма доступними знаннями. Філософ, філолог, оратор, юрист, природознавець, він мав глибокі знання з астрономії, математики та медицини.
■ Близько 357 року святой Василій повернувся в Кесарію, де якийсь час викладав риторику. Але незабаром, відмовившись від пропозиції кесарійців, що бажали доручити йому навчання юнацтва, ступив на шлях аскетичного життя.
■ Приймавши хрещення від єпископа Кесарійського Діанія, був поставлений читцем. Роздавши своє майно бідним, він оселився

Святитель Василій Великий

недалеко на березі річки, зібравши навколо себе ченців. Привернув до такого життя і свого друга Григорія Богослова. Святий Василій і Григорій несли свій подвиг у строгій стриманості: в їхній оселі без покрівлі не було вогнища, їжі споживали мало. Вони самі обтесували камені, садили і поливали дерева, возили вантажі. В усамітненні святі Василій і Григорій посилено займалися вивченням Священного Писання. В той же час Василь Великий на прохання ченців написав збірку правил морального життя.
■ У 362 році, повернувшись до Кесарії, святой Василій був рукопокладений на диякона, а потім освячений в сан пресвітера. Після смерті єпископа Кесарійського Євсевія, в 370 році, на його кафедру був зведений святой Василій. Як єпископу Кесарійському йому були підпорядковані 50 єпископів одинадцяти провінцій.
■ Серед постійних небезпек Василій Великий підтримував православних, стверджував їхню віру, закликаючи до мужності й терпіння. Як невтомний захисник православ'я, все своє життя він викликав неприязнь і всілякі підступи аріан.
■ Святой Василій майже щодня здійснював Богослужіння. Особливо пільгувався про строге

виконання канонів Церкви, уважно стежачи, щоб у клір вступали лише гідні. Невтомно обходив він свої церкви, спостерігаючи, щоб ніде не була порушена церковна дисципліна. У Кесарії святой Василій влаштував чоловічий і жіночий монастирі з храмом на честь 40 мучеників, де зберігалися їхні святі мощі. Для кліру він домагався звільнення від податків. Усі особисті кошти і прибутки своєї церкви використовував на користь бідних; у кожному окрузі своєї митрополії святитель створив притулки, в Кесарії – дім для подорожніх.
■ Хвороби, подвиги стриманості, турботи і скорботи пастирського служіння рано виснажили сили святителя. Помер Василій Великий 1 січня (14 січня за новим стилем) 379-го у віці 49 років.
Підготував
Микола ОТИЧЕНКО

Щедрий вечір: як зустрічають старий Новий рік в Україні

В ніч із 13 на 14 січня кожен може ще раз відсвяткувати Новий рік – за "старим стилем". Старий Новий рік відзначають у країнах, де святкують Різдво 7 січня за юліанським календарем. Традиція зустрічати старий Новий рік прийшла після 1918-го, коли ввели григоріанський календар. Старий Новий рік відзначають також у Молдові, Вірменії, Білорусії, Латвії, Казахстані, Узбекистані, Грузії, Сербії, навіть у Македонії та Швейцарії.

Свято Маланки та Василів день
Вечір напередодні старого Нового року – Щедрий вечір або Василів, як його ще називають, – збігається з українським народним святом Маланки. Головна обрядова страва цього вечора – кутя. На Василя її готували щедру, жирну, заправлену смальцем або вершками. Звідси і назва вечора. Вважається, що щедрий та багатий стіл забезпечить господареві добробут на весь рік.
Обов'язковими частуваннями в цей день були пироги, вареники з сиром, страви зі свинини, млинці, різні ковбаси.

Спершу йдуть до родичів і хресних, потім вже до друзів і сусідів. Посіваючи, розкидають зерно по хаті та вітають господарів з Новим роком, причому посівають лише хлопці. За народним віруванням дівчата щастя не приносять.

Дівочі ворожіння

Дівчата увечері на старий Новий рік вважали, що саме у Василів день будь-яке ворожіння збудеться.

Ворожіння на цибулинах. Для цього ворожіння потрібна компанія дівчат. Кожна з них бере по цибуліні та поміщає їх корінцями у воду, після чого спостерігає – чия цибулина раніше дасть зелені паростки, тій дівчині раніше бути заміжною.

Щоб дізнатися, хто першою стане під вінець, ворожили також **на рушниках**. За вікно вивішували на ніч рушники – чий до ранку виявиться вологим, та дівчина першою й піде до вінця.

Ворожіння на іменах перехожих. Чи не найпоширеніший серед дівчат спосіб дізнатися ім'я свого майбутнього чоловіка – вийти з будинку та покликати першу зустрічну людину чоловічої статі, запитавши його ім'я. Вірили: яке ім'я назве незнайомиць, так і зватимуть майбутнього чоловіка.

Ворожіння на гребінці. У цьому ворожінні суджений має прийти до дівчини уві сні. Перед сном треба покласти під подушку гребінець зі словами: "Суджений, ряджений, прийди і розчеси мені волосся". Якщо дівчина уві сні бачить, як чоловік розчісує їй волосся, то в цьому році вийде заміж за того чоловіка, котрий їй приснився.

Також беруть наперсток солі, наперсток води, змішують і їдять. Лягаючи спати, дівчина говорить: "Хто мій суджений – той пити мені дасть". Суджений уві сні і подає пити.

Варіння каші. Після зняття пінки дивилися на кашу – якщо вона червона, повна – буде щастя і врожай. Якщо ж каша дрібна та біла – бути біді. Гарну кашу з'їдали на сніданок, погану ж виливали в річку.

Паперові вісники. На невеликих паперових смужках писали значущі для себе події, наприклад: весілля, народження дитини, гроші, знайомство, переїзд, зміна

роботи і так далі. Ці смужки клали на стінку ємності, в якій була вода. Далі в половинку шкаралупи волоського горіха ставили маленьку свічку, пускали на воду. Не направляючи свічку, чекали, поки вона сама підпливе до папірця. Подія, написана на ньому, повинна була відбутися в майбутньому році.

А якщо ви знаєте, про кого мрієте, **підпаліть два сірники**: якщо згорілі головки будуть дивитися одна до одної, то "загадані" хлопець і дівчина будуть разом.

Однак християнська традиція забороняє будь-яке ворожіння. Вважається, що в процесі ворожіння викликається нечиста сила, що може завдати шкоди.

Народні прикмети

У перший день старого Нового року в будинок першим обов'язково повинен зайти чоловік, саме тому запрошують посівальників-хлопців. Вважалося, що у цей день не слід вимовляти слово "тринадцять", а також рахувати дрібні монети. Кажуть, рахунок монет принесе сльози на весь рік.

Також багато хто досі вірить, що на старий Новий рік та у Василів вечір не можна нічого давати в борг, інакше весь рік у боргах проведеш. Існує і така прикмета: якщо 14 січня винести сміття, то й щастя з хати винесеш.

Люди також говорять і про "погодні" прикмети. За повір'ям, якщо ніч проти Нового року тиха і ясна – буде щасливий рік не тільки для людей, а й для худоби. Якщо сонце високо зійде, увесь рік буде щасливим, а особливо добрим буде врожай садовини. Якщо падає м'який сніг – на врожай, а коли тепло, то літо буде дощовим.

На старий Новий рік усі намагалися бути радісними, веселими та добродушними. Адже як зустрінеш Новий рік, так і проживеш його. Тож створюйте гарний настрій в оселі та насолоджуйтеся ще одним сімейним святом.

Громадська думка
Засновник:
ПП "Редакція газети
"Громадська думка"
Редактор **Валентина Храбуст**

Адреса редакції: Київська область,
м. Біла Церква, вул. Партизанська, 18.
Телефони: **6-33-02**.
E-mail: grom.dumka@ukr.net
Надруковано в ТОВ "Білоцерківдрук",
м. Біла Церква, бульв. Олександрійський, 22.
Газета виходить щоп'ятниці.
Тираж згідно із замовленням.

Розрахунковий рахунок
UA 61300346000026000025662401
в ПАТ "Альфа-Банк" в м. Києві
Код ЗКПО 13723251
Реєстр. свідоцтво: серія КІ № 1739
від 17.01.2019 р.

Матеріали і фотознімки, надіслані до редакції,
не рецензуються і не повертаються.
Думки авторів публікацій у «Громадській думці»
не завжди збігаються з точкою зору редакції.
За достовірність фактів відповідальність несе автор.
За зміст реклами відповідає рекламодавець.
Редакція листується з читачами тільки на сторінках
газети.